

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada- Government

GODIŠNJI IZVEŠTAJ (Januar-Decembar 2015)

O

**SPREČAVANJU NEFORMALNE EKONOMIJE, PRANJA NOVCA,
FINANSIRANJE TERORIZMA I FINANSIJSKOG KRIMINALA NA KOSOVU
(2014-2018)**

Novembar 2016, Priština

SADRŽAJ

1. IZVRŠNI SAŽETAK.....	5
2. UVOD.....	8
3. CILJ, METODOLOGIJA I DEFINICIJE	9
3.1. Cilj.....	9
3.2. Metodologija	9
3.2.1. Doprinosioci	9
3.2.2. Direktno metode.....	10
3.2.3. Indirektno metode	10
3.3. Definicije.....	Error! Bookmark not defined.
4. ANALIZA I NALAZI ZA SPREČAVANJE NEFORMALNE EKONOMIJE, PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA I PRIVREDNOG I FINANSIJSKOG KRIMINALA	112
4.1. Razvijanje režima za borbu protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala na Kosovu	Error! Bookmark not defined.2
4.2. Implementacija Nacionalne Strategije i Akcionog Plana 2014-2018	123
4.2.1. Stvaranje mehanizma za primenu i monitoring	123
4.2.2. Nacionalna Strategija i Akcioni Plan 2014-2018 i status njihove implementacije.....	Error! Bookmark not defined.5
4.2.3. Nalazi.....	168
4.3. Operativni Rezultati na Sprečavanju neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i privrednog i finansijskog kriminala 2010-2015	189
4.3.1. Sprečavanje neformalne ekonomije.....	189
4.3.2. Krivični postupak za pranje novca, finansiranje terorizma,privrednog i finansijskog kriminala.....	200
4.3.3. Nalazi.....	Error! Bookmark not defined.
4.4. Operativni rezultati sprečavanja neformalne ekonomije pranja novca, finansiranja terorizma i privrednog i finansijskog kriminala u periodu od januara do decembra 2015.	23
4.4.1. Operativni ciljevi utvrđeni Akcionim Planom Nacionalne strategije 2014 - 2018	23
4.4.2. Sprečavanje neformalne ekonomije.....	24
4.4.3. Krivični postupak za pranje novca, finansiranje terorizma,privrednog i finansijskog kriminala.....	25
4.4.4. Nalazi.....	30
5. ZAKLJUČCI I PREPORUKE U VEZI SA SPREČAVANJEM NEFORMALNE EKONOMIJE, PRANJA NOVCA, FINANSIRANJE TERORIZMA I PRIVREDNOG I FINANSIJSKOG KRIMINALA	31
5.1. Implementacija Nacionalne Strategije i Akcionog Plana 2014-2018.....	32
5.1.1. Zaključci i preporuke	32
5.2. Operativna Performansa	334
5.2.1. Zaključci i preporuke	Error! Bookmark not defined.4

LISTA TABELA

1. Vrste prihoda u budžetu vlade za 2011-2015 u milionima
2. Vrednost prinudne naplate poreza i carina i akciza poreskih dugovanja u 2015. godini
3. Operativni Rezultati FOJ-K 2015
4. Finansijski kriminal evidentiran od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Sudskog saveta Kosova 2008-2015
5. Vrednost oduzetih i konfiskovanih sredstva pod upravom Agencije za upravljanje oduzete i konfiskovane imovine 2008-2015
6. Vrednost prinudne naplate poreza, carina i drugih prihoda, januar-decembar 2015 i 2014
7. Vrednost prinudne naplate zaostalih poreza, carina i akciza , decembar 2015 i januar 2014
8. Operativni rezultati FOJ-K 2015
9. Finansijski kriminal evidentiran od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Poreske uprave Kosova, januar-decembar 2015. godine
10. Finansijski kriminal prosleđeni na podizanje tužbi od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Poreske uprave Kosova, januar-decembar 2015. godine
11. Neto vrednost oduzete imovine tokom istrage Policije Kosova, Carine Kosova i Poreske Uprave, januar-decembar 2015. godine
12. Kazne finansijskih kriminala kod Osnovnih sudova, januar-decembar 2015. godine
13. Ukupna vrednost odlukama o konfiskaciji kod Osnovnih sudova, januar-decembar 2015
14. Vrednost oduzete i konfiskovane imovine pod upravom Agencije za upravljanje privremeno i trajno oduzete imovine, januar-decembar 2015

LISTA E GRAFIKA

1. Grafika postupka implementacije i monitoringa Nacionalne Strategije i Akcionog Plana 2014-2018

LISTA PRILOGA

1. 1. Instrument monitoringa i razmatranja Nacionalne strategije Republike Kosova za sprečavanje i borbu Neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018

1. IZVRŠNI SAŽETAK

Historijat

Neformalna ekonomija, privredni i finansijski kriminal, uključujući pranje novca, finansiranja terorizma i korupcije su faktori koji uzrokuju ozbiljnu štetu privredi i negativno utiču na dobrobit društva u celini. Ove štetne pojave se razlikuju po prirodi i obimu, u zavisnosti od ekonomskih kretanja, dakle, važno je da učesnici i javnost u celini pružaju tačne i sveobuhvatne informacije radi podizanja svoje svesti i informacija o preduzimanju predostrožne politike na najvišem institucionalnom nivou .

Vlada Republike Kosova, koja je usvajanjem Nacionalne Strategije i Akcionog plana Republike Kosova za sprečavanje i borbu neformalne ekonomije, pranja novca i borbe finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018 (u daljem tekstu Nacionalna strategija i Akcioni plan 2014-2018), je preduzela mere za primenu akcionog plana koji su imali pozitivne efekte na ekonomiju. Strategija i Akcioni plan se zasnivaju na nalaze izveštaja o nacionalnoj proceni rizika gde su identifikovana šest ključnih ciljeva, kao što su:

1. Podizanje svesti za uticaje neformalne politike finansijskog kriminala
2. Jačanje sprečavanja i borbe protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala popravljanjem transparentnosti, odgovornosti, dobrog upravljanja i socijalnog partnerstva
3. Promocija obaveštajnih procedura, istrage, krivičnog gonjenja, sudstva i sprovođenja za pranje novca, finansiranja terorizma i drugih finansijskih kriminala
4. Jačanje kapaciteta relevantnih institucija
5. Razvoj i implementacija pro-aktivnog pristupa naspram međunarodnoj saradnji u sprečavanju pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala
6. Razvijanje nacionalnog zakonodavstva u skladu sa međunarodnim standardima i osiguranje njegove efikasne implementacije.

Za tretiranje ovih ciljeva izrađen je akcioni plan u početku sa 51 aktivnosti koje su u procesu sprovođenja. Među 51 aktivnosti, aktivnost 2.1.1 Akcionog plana Nacionalne strategije 2014-2018 nastoji da izradi izveštaj o situaciji, zasnovane na dokazima, sa fokusom na neformalnu ekonomiju i finansijski kriminal na Kosovu, na redovnoj 6 mesečnoj osnovi, radi podržavanja relevantnih institucija ne samo u strateškom i operativnom planiranju, ali i u podizanju svesti u društvu kroz komunikaciju.

Godišnji izveštaj 04/2015 o Sprečavanju neformalne ekonomije i finansijskog kriminala na Kosovu, koji pokriva odvijene aktivnosti i postignute rezultate u periodu 01.01.-31.12.2015 .

Metodologije

Sekretarijat¹ je sačinio izveštaj o stanju 1/2014, 2/2014, 03/2014 i godišnji izveštaj 04/2015 i godišnji izveštaj koristeći direktne i indirektne metode, obraćajući pažnju na subjektivne i objektivne kriterijume. Godišnji izveštaj Stanja 03/2014 je usvojen od strane Vladine radne grupe.

Direktne metode obuhvatile su intervjuje i sastanke koji su usmereni na dobijanje informacija o subjektivnim kriterijumima kao operativnom nivou kako i menadžerskih organizacija koje predstavljaju javne sektore, privatne i one treće.

Indirektne metode obuhvataju analizu prethodnih izveštaja procene i analize, statistike i pravnog okvira. Cilj je bio da se dobiju informacije u vezi sa objektivnim kriterijumima.

U ovom Godišnji izveštaj stanja 04/2015, Sekretarijat je: prikupio informacije, sproveo analizu, pripremio nalaze, izvukao zaključke i predstavio niz preporuka

Analize i nalazi

Vlada Republike Kosova je stvorio mehanizam za izradu, revidiranje, usvajanje, implementaciju i monitoring Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018.

U vezi sa sprovođenjem Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018, tokom 2015. godine institucije su završile 4 aktivnosti dok je (5) aktivnosti u procesu implementacije. Ostale aktivnosti još uvek nisu počele da se sprovode. Treba napomenuti da je postignut napredak u sprovođenju strategije bio izvanredan, a početak implementacije Akcionog plana u 2014., Sekretarijat je uspeo da ostvari oko 76% od aktivnosti AP, čime je zaokružene u celosti 2 ciljeva (cilj 1 i 3) od 6 ciljeva koliko su bili ukupno.

Nacionalna strategija 2014-2018 obuhvata jedan instrumenti za monitoring i reviziju, kaoprilog, koje traže dotične institucije kako bi se rezultati postupka sprovođenja Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018 trebali izveštavati na redovnoj osnovi pomoću instrumenta "Monitoringa i revidiranje aktivnosti" koje se obuhvataju u godišnjem izveštaju Stanja br.04/2015, prilog br 2.

Tokom promene aktivnosti, Sekretarijat u saradnji sa drugim relevantnim institucijama, je identifikovao slabosti koje predstavljaju rizik za sprovođenje Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018. Ove slabosti su uglavnom povezane sa strateškim ciljevima Akcionog plana (2 i 5) na sledeći način:

---

¹Sekretarijat je osnovan i regulisan od strane Ministarstva finansija na osnovu Nacionalne strategije Republike Kosova za prevenciju i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018. Njegovi zadaci su podrška Vladi, preko Vladine radne grupe u izradi, razmatranje, izmenu i monitoring Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018.

² Ibid.

- Cilj 2: Jačanje kapaciteta relevantnih institucija; i
- Cilj 5: Razvijanje i implementacija pro-aktivnog pristupa na međunarodnu saradnju za sprečavanje pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala.

Na osnovu Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018, u izveštajnom periodu, Ministarstvo finansija, preko Sekretarijata, je nastavila da prima informacije u vezi sa rezultatima poslovanja organa uprave, onih za sprovođenje zakona i sudstva. Sekretarijat je analizirao podatke izveštajnog perioda januar-decembar 2015. godine, podaci čiji je cilj praćenje aktivnosti na sprečavanju neformalne ekonomije i krivičnog postupka finansijskog kriminala. Od početka implementacije Strategije u 2014. pokazuje se da su poslovni rezultati nadležnih organa postigli pozitivan razvoj, ali i dalje postoje određene slabosti koje predstavljaju rizik za efikasnost i transparentnost. Najizazovnije faze procesa su tužilaštvo i upotreba presuda za privremeno oduzimanje i konfiskovanje. To je kao rezultat nepotpunih informacija i nije u skladu sa performansom institucija .

Zaključci i preporuke

U cilju sprečavanja sprovođenje strateških i operativnih rizika, Sekretarijat je izvadio zaključke i preporuke za Vladu. Oni se fokusiraju na sledećim oblastima:

1. U skladu sa Prilogom 1 aktivnosti do 2.4.1 Akcionog plana Nacionalne strategije 2014-2018 treba se nastaviti sa osiguranjem za Sekretarijat 6 mesečnih informacija o operativnoj performansi i rezultatima nadležnih organa za sprečavanje neformalne ekonomije i krivičnog postupka za finansijski kriminal;
2. U skladu sa aktivnošću 2.4.11 Akcionog plana Nacionalne strategije 2014-2018 za izradu procene potreba Zajedničke obuke, Strategije i programa za javni , privatni i treći sektor u sprečavanju i otkrivanju neformalne ekonomije, i stvaranje kvalitetnog programa obuke iz AP, definisanje zahteva i raspodela budžeta 30.000 evra za realizaciju programa obuke za sprečavanje pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala;
3. Osigurati se da li je budžet vlade za finansijsku 2016. godinu pa nadalje obuhvata ciljeve na nacionalnom nivou u odnosu na sprečavanje neformalne ekonomije i krivičnog postupka za krivična dela administrativnih finansijskih institucija, sprovođenje zakona i sudstva; i
4. Osigurati se da odgovorne administrativne institucije, za sprovođenje zakona u krivičnom postupku i sprečavanje neformalne ekonomije i finansijskog kriminal pripreme planove rada za finansijsku godinu 2016 pa nadalje, obuhvatajući i jasne ciljeve na institucionalnom nivou, njihove mere implementacije i ključnih indikatora performansi u vezi sa sprečavanjem neformalne ekonomije i krivičnog postupka za finansijski kriminal. Ciljevi planiranja performanse na institucionalnom nivou treba da proizilaze iz budžetskih ciljeva Vlade.

2. UVOD

Izrada godišnjeg izveštaja stanja br. 04/2015 se zasniva na aktivnosti 2.1.1 Akcionog plana Nacionalne strategije Republike Kosovo za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala od 2014. do 2018. godine. Ovi strateški dokumenti su usvojeni od strane Vlade od 28.01.2014.

Ciljevi Godišnjeg izveštaja stanja br..04/2015 su kako sledi:

- Donošenju strateških i operativnih odluka ;
- Obezbediti informacije o oblasti fokusa od posebnog rizika, anketiranja, istraživanja i studija za sprečavanje finansijskog kriminala i neformalne ekonomije;
- Povećati komunikaciju i svest kod društva za sprečavanje finansijskog kriminala i neformalne ekonomije;
- Obezbediti činjenične informacije međunarodnih organizacija i medija koja se odnose na neformalnu ekonomiju i finansijski kriminal na Kosovu, kao i preventivnih mehanizama na raspolaganju.

Godišnji izveštaj stanja, koji je izrađen na godišnjem nivou, sadrži generisane polu godišnje informacije izveštaje o stanju sprovođenja Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018. Rezultati sprovođenja procesa su definisani u okviru Instrumenta za monitoring i revidiranje koji su obuhvaćeni u godišnjem izveštaju 04/2015 kao Prilog1.

Izveštaj, takođe sadrži informacije o trenutnoj situaciji i razvoju u smislu operativnih rezultata u sprečavanju finansijskog kriminala i neformalne ekonomije zasnovane u ciljevima i ključnim indikatorima performansi navedenih u Prilogu1 Nacionalne strategije Akcionog plana 2014-2018.

Izveštaj nalaza o sprečavanju neformalne ekonomije i finansijskog kriminala na Kosovu je izrađen od Sekretarijata koji je osnovan od strane Ministarstva finansija, koji izveštaj je usvojen od strane Vladine radne grupe. Godišnji izveštaj stanja 04/2015 pokriva preduzete aktivnosti i postignute rezultate tokom perioda 1.1.-31.12.2015

---

³ Sekretarijat je osnovan i upravlja od strane Ministarstva finansija na osnovu Nacionalne strategije Republike Kosova za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018. Njegovi zadaci su podrška Vladi, preko Vladine radne grupe u izradi, revidiranju, izmenama i monitoringu Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018.

4 Vladina Radna Grupi na čelu sa ministrom finansija i drugih članova nivoa rukovođenja su: MP, MUP, MTI, MRSZ, PK, CK, PUK, Glavni državni tužilac, CBK, Vrhovni sud, Agencija borbu protiv korupcije i FOJ-a.

3. CILJ, METODOLOGIA I DEFINISANJA

3.1. Cilj

Vlada Republike Kosovo usvaja Nacionalnu strategiju i Akcionog plana Republike Kosova 2014-2018. Cilj Godišnjeg izveštaja stanja 04/2015 je da obezbedi Vladi, i ostalim saradnicima u okviru režima sprečavanja kao i društvu u celini, informacije o statusu implementacije Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018.

Cilj godišnjeg izveštaja stanja 04/2015, takođe je osiguranje analize neformalne ekonomije i pranja novca, finansiranja terorizma i drugih finansijskih kriminala na Kosovu. S druge strane, obuhvata iste informacije o rezultatima operativnih upravnih organa, sprovođenja zakona i sudstva koji su odgovorni za mere sprečavanja u borbi protiv ovih štetnih pojava.

Osim toga, kroz ovaj izveštaj ima za cilj pružanje informacija Vlade i drugim saradnicima za identifikaciju trendova novih kriminala i fenomena, kao i najbolje prakse u pogledu sprečavanja neformalne ekonomije i finansijskog kriminala.

3.2. Metodologija

3.2.1. Doprinosioci

Vlada Republike Kosovo je odgovorna za podršku Vladine radne grupe za usvajanje, revidiranje, implementaciju i monitoring Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018.

Oni su pod pomognuti od Sekretarijata, osnovan od strane Ministarstva finansija. Sekretarijat će sastaviti šestomesečne izveštaje činjeničnog stanja usvojene od strane Vladine radne grupe.

Sekretarijat se upravlja od jednog predstavnika Ministarstva finansija. Ostali članovi su predstavnici od:

- Ministarstvo za evropske integracije;
- Kosovska policija;
- Carina Kosova;
- Poreska uprava;
- Finansijsko-obavještajna jedinica Kosova;
- Kancelarija Premijera;
- Nacionalni koordinator za privredni kriminal;
- Ministarstvo pravde.

3.2.2. Direktne metode

3.2.2.1. *Susreti i intervjui*

Tokom 2015 organizovani su oko 4 susreta, 3 susreta Sekretarijata i 1 poslovni susret Vladine radne grupe, na kojima su se teme ovih susreta odnosile na prirodu i pojavu neformalne ekonomije i statusu za implementaciju Nacionalne strategije i Akcionog plana.

Članovi Sekretarijata su takode intervjuisani sa predstavnicima relevantnih institucija. Rezultati ovih sastanaka su uzeti u obzir tokom analiziranja trenutne situacije i stanja pripreme Godišnjeg izveštaja 04/2015.

3.2.3. Indirektne metode

Indirektne metode obuhvataju prikupljanje i analizu podataka u poređenju sa prethodnim izveštajima o proceni rizika, kao i statistike u vezi sa strateškim i operativnim performansama. Tokom postupka prijema statistika je uočeni su nedostaci u kvalitetu ovih statističkih podataka, jer u većini slučajeva ne pružaju traženu informaciju, i ili su imale značajne nedostatke u njihovom kompletiranju.

3.3. *Definicije*

Neformalna ekonomija

Neformalna ekonomija, sastoji se od gri neformalne ekonomije i neformalne sive ekonomije.

Siva neformalne ekonomija

Siva neformalna Ekonomija se sastoji od aktivnosti koje su produktivni i zakonske, ali se namerno skrivene od državnih organa da bi se izbeglo plaćanje poreza i / ili doprinosa za socijalno osiguranje ili u skladu sa propisima. Prihodi od neformalne sive ekonomije treba oporezovati. Ova definicija je u skladu sa onom zemalja OECD-a.¹

Crna Neformalna ekonomija

Crna ekonomija se sastoji od prihoda od kriminala. Ona obuhvata produktivne aktivnosti koje stvaraju dobra i usluge zabranjene zakonom ili koje su nezakonita kada se vrše od neovlašćenih proizvođača. Ova definicija je u skladu sa OECD-om.⁵

Pranje novca

---

⁵ Merenje e ne osmatrane ekonomije – Jedan priručnik, OECD, 2015.⁶

⁶Ibid

Pranje novca podrazumeva⁷ svako ponašanje kako bi se prikrili poreklo novca ili druge imovine dobijene od krivičnog dela i obuhvata:

1. Konverzija ili svaki prenos novca ili druge imovine koja potiče od krivične aktivnosti;
2. Sakrivanja ili prikrivanja prave prirode, porijekla, lokacije, isporuka, pokreta, vlasništva ili prava u vezi sa novcem ili drugom imovinom koja potiče od kriminalne delatnosti. Financimi i terorizmit

Finansiranje terorizma podrazumeva⁸ isporuku ili prikupljanje fondova, na bilo koji način, direktno ili indirektno, radi njihove upotrebe, ili znajući da će se upotrebiti, u celosti ili delimično, za izvršenje nekog krivičnog dela u smislu člana 138 Krivičnog Zakonika Kosova i u okviru posebnih opredeljenja predviđena preporukom FATF-a.

Finansijski kriminal- prestup

Finansijski kriminal- prestup, obuhvata privredni i finansijski kriminal-prestup, određen od strane Nacionalne radne grupe za procenu rizika.⁹

---

⁷Član 2 Zakona Br. 03/L-196, o Sprečavanju pranja novca i finansiranje terorizma, 2010. (usvojanje zakona u 2010)

⁸ Bad ti

⁹ Lista ekonomskog i finansijskog kriminala određena od Nacionalne radne grupe za procenu rizika

4. ANALIZA NALAZA ZA SPREČAVANJE NEFORMALNE EKONOMIJE, PRANJA NOVCA, FINANSIRANJA TERORIZMA, EKONOMSKOG I FINANSIJSKOG KRIMINALA

4.1. Razvijanje režima za borbu protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala na Kosovu

Republika Kosovo ima širok spektar instrumenata za borbu protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala. Izrada zakona, specijalizovanih organa, politike i strategije za borbu protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala su imali pozitivan uticaj na društvo kao i efikasnost mera za sprečavanje.

Vladine mere za sprečavanje neformalne ekonomije su imale pozitivan efekat i samim tim ukupan iznos prikupljenih prihoda je dosledno porastao. S druge strane, privredni kriminal se otkrio i ispitivan i onih koji su uključeni su krivično su gonjeni i osuđeni. Osim toga, krivični postupak pruža informacije koje se mogu koristiti tokom planiranja i sprovođenja mera sprečavanja i svesti sa fokusom na neformalnoj ekonomiji i finansijskim kriminalom.

Odgovorne institucije imaju razvijene mehanizme za sprečavanje finansijskog kriminala i neformalne ekonomije. Ovim aktivnostima obuhvaćena je mere za postizanje daljeg razvoja u sledećim oblastima:

- Važno je da se nastavi sa daljim razvojem okruženja za poslovanje u zemlji da bi sprečila neformalna ekonomija, i povećala konkurentnost što će se pozitivno odraziti na privlačenje stranih investicija. U vezi sa ovom akcijom, Vlada je usvojila strategiju za razvoj privatnog sektora, pre svega malim i srednjim preduzećima, 2013 - 2017 koji ima za cilj da razvije konkurentnost privatnog sektora. Poreska uprava Kosova i Carina Kosova imaju važnu ulogu u sprečavanju neformalne ekonomije. Obe su povećale branje prihoda i nastavila sa aktivnostima sprečavanja neformalne ekonomije razvijanjem svojih mehanizama za procenu rizika, senzibilne aktivnosti i organizaciona strukture;
- Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma zahteva da Centralna banka Kosova i finansijska obaveštajna Jedinice Kosova da imaju efikasne unutrašnje procedure, saradnju i sporazum dobro funkcionisanje sa javnim, privatnim i trećim sektorom. I, obe ove dve agencije su razvile unutrašnje procese i njihove organizacije su efikasne u sprečavanju neformalne ekonomije, podizanju svesti, izradu uputstava i stvaranjem sekundarnih zakona za treći sektor. Isto tako, oni su razvili svoje monitoringne funkcije gde je Centralna banka Kosova i finansijske obaveštajna jedinica Kosova potpisali su memorandum o razumevanju kako bi se osigurao nastavak bilateralne saradnje. Ova akcija je rezultirala u sprovođenju zajedničkih inspekcija u finansijskom sektoru za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.
- Glavna odgovornost za krivični postupak za finansijski kriminal ostaje Kosovskoj policiji, Carini Kosova, Poreskoj upravi Kosova, Tužilačkom Savetu Kosova i Sudskom saveta Kosova. Efikasnost sprovođenja zakona i sudske nadležnosti je razvijen od strane stvaranjem novog Zakonika o krivičnom postupku, Krivični zakonik i Zakon o oduzimanju imovine stečene krivičnim delom. Ovi pravni instrumenti obuhvataju instrumente koji se zasnivaju na međunarodnim standardima i koji obezbeđuju efikasne mehanizme za krivični postupak za finansijski kriminal. Što se tiče organizacione strukture Kosovske policije, Poreske uprave Kosove i Carine Kosova razvile su svoje organizacije u skladu sa utvrđenim operativnim zahtevima. Poreska uprava i Carina Kosova su intenzivirale svoje funkcije ujedinjenjem svojih istražnih funkcija u cilju borbe neformalne ekonomije i privrednog kriminala. Važno je napomenuti da tokom 2015 Carine

Kosova, Poreska uprava i policija su uspostavili zajedničku jedinicu za traganje i oduzimanje imovine stečene kriminalom, radi pomaganja u koordinaciji aktivnostima u borbi protiv ekonomskog kriminala.

- Takođe, u 2015. je potpisan "Sveobuhvatni sporazum o saradnji" između institucija i agencija za sprovođenje zakona radi razmene informacije, procenu rizika i efikasnu koordinaciju u borbi protiv neformalne ekonomije i privrednog kriminala.
- Stvaranje među-institucionalne saradnje između institucija i agencija za sprovođenje zakona za ciljanje top teških kriminalnih finansijskih slučajeva i korupcije.

4.2. Implementacija Nacionalne Strategije i Akcionog Plana 2014-2018 od 01.1.- 31.12.2015

4.2.1. Stvaranje mehanizama za implementaciju i monitoring

Nacionalna Strategija 2014-2018 identifikuje obavezujuće institucije i njihove odgovornosti u vezi sa izradom, razmatranjem, usvajanja, sprovođenjem i monitoringa Strategije i Akcionog plana. U njoj se takođe opisuje proces koji se treba primeniti prilikom obavljanja tih aktivnosti.

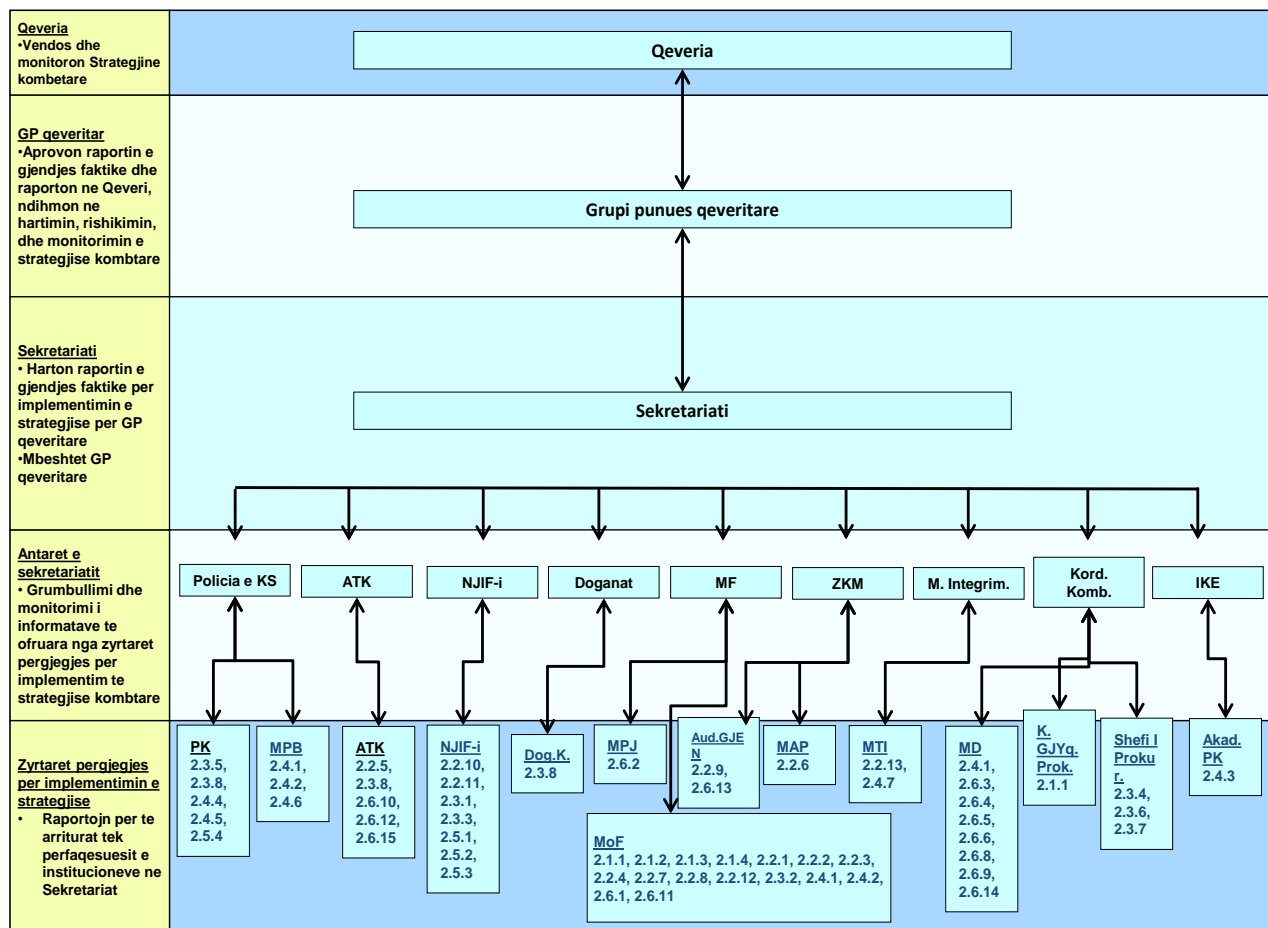
Određeni doprinosioci u Nacionalnoj strategiji 2014-2018 su Vlada Republike Kosova, Ministarstvo finansija, Vladina Radna grupa, Sekretarijat, Tehničke radne grupe, i institucije javnog, privatnog i trećih sektora odgovorne za sprovođenje Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018. Svi ovi su aktivirani putem ovih mera:

- Ministar finansija, kao predstavnik Vlade Republike Kosovo, pozvao je Vladinu radnu grupu sastavljenu od predstavnika ministarstava i agencija utvrđenih u Nacionalnoj strategiji 2014-2018 na svom trećem sastanku 26.06.2015, sa ciljem usvajanja godišnjeg izveštaja za 2014.
- Sekretarijat je nastavio da organizuje sastanke i radionice za praćenje implementacije AP Strategije, i analizirala podatke radi izrade godišnjeg izveštaja,
- Izveštavanje o rezultatima procesa sprovođenja plana Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018 nastavila koristiti instrument za praćenje i preispitane Nacionalne strategije Republike Kosovo za sprečavanje i suzbijanje neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma 2014-2018 finansijskog kriminala koji je prilog Nacionalne strategije 2014-2018
- Tokom 2015. godine, nadležne institucije su već završile (5) aktivnosti, a pokrenule su oko (4) aktivnosti definisane u Akcionom planu Nacionalne strategije 2014-2018,
- Sekretarijat je sastavio godišnji izveštaj o uslovima pod kojim će Vladina radna grupa izveštavati Vladu Republike Kosova o sprovođenju Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018 pomoću pomenutog instrumenta monitoringa i revizije i da obezbedi informacije o Rezultatu operativnih aktivnosti koji se odnose na sprečavanje i krivični postupak protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala;

- Sekretarijat je aktivno učestvovao u realizaciji projekta PECK za identifikaciju nedostataka i preporuke završnih izveštaja o proceni usaglašavanja Kosova sa međunarodnim standardima iz oblasti borbe protiv korupcije, pranja novca i finansiranja terorizma, održane 28. aprila 2015. godine u Prištini.
- Ministarstvo finansija i FOJ-a, inicirale su izmenu zakona o pranju novca i finansiranja terorizma, što je kao rezultat toga radna formirana radna grupa za izradu koncept dokumenta za razmatranje i izmenu zakona o pranju novca u skladu sa FATF standardima.

Mehanizam za izradu, razmatranje, usvajanje, sprovođenje i nadgledanje Nacionalne Strategije i Akcionog plana 2014-2018 prikazan je u donjem grafikonu procesa.

Grafikon 1: Grafikon procesa implementacije i monitoringa Nacionalne Strategije i Akcionog plana 2014-2018

Izvor: Sekretarijat i Ekpa projekta EU-je, 2014

4.2.2 Nacionalna Strategija i Akcioni plan 2014-2018 statusa njihove implementaciji

4.2.2.1 Sveobuhvatni

Nacionalna strategija 2014-2018 sastoji se od ukupno (6) ciljeva koji se smatraju bitnim za upravljanje rizika vezano sa neformalnom ekonomijom i pranjem novca, finansiranjem terorizma i drugih finansijskih kriminala. Akcioni plan Nacionalne strategije 2014-2018 obuhvata 51 aktivnost, čija je implementacija osigurava postizanje ciljeva i nadalje i upravljanje rizikom.

Status implementacije Nacionalnog programa i Akcionog plana 2014-2018, je dole opisan. Više specifičnih informacija u vezi sadržaja posebnih akcija, utvrženih Akcionim planom Nacionalne strategije 2014-2018 i statusom njihove implementacije mogu se naći u prilogu 1. Prilog 1 se sastoji od Monitoringa i združenog instrumenta koji se zahteva koristiti u Nacionalnoj Strategiji 2014-2018.

4.2.2.2. Podizanje svesti o uticaju i sprečavanju neformalne ekonomije i finansijskog kriminala.

Status implementacije

Implementacija cilja Nacionalne strategije „Podizanje svesti za uticaje i sprečavanje neformalne ekonomije i finansijskog kriminala „ izvršiće se od svih 4( ) aktivnosti. Radi se o akcijama 2.1.1.-2.1.4., koje su obuhvaćene u Akcionom planu . Odgovorne institucije su implementirale sve (4) aktivnosti..

4.2.2.3. Jačanje sprečavanja i borba protiv finansijskog kriminala i neformalne ekonomije kroz povećanje transparentnosti, odgovornosti, dobrog upravljanja i socijalnog partnerstva.

Status implementacije

Implementacija cilja Nacionalne strategije "Jačanje sprečavanja i borba protiv neformalne ekonomije i finansijskog kriminala kroz povećanje transparentnosti, odgovornosti, dobrog upravljanja i socijalnog partnerstva" biće primenjene na svih trinaest (13) aktivnosti. Reč je o akcijama 2.2.1 - 2.2.18 koja su uključena u Akcionom planu. Tokom 2015. godine, institucije su završile (1) aktivnost (2.2.10), dok je u procesu aktivnost (2.2.5 dhe 2.2.11).

Identifikovani rizici

Nadležne institucije nisu prijavile Sekretarijatu nikakav rizik u vezi procesa za implementaciju.

4.2.2.4. Promovisanje otkrivanja, istrage, tužilaštva, sudova za sprovođenje procedure o pranju novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala.

Status implementacije

Implementacija cilja Nacionalne strategije "Promovisanje otkrivanja, istrage, tužilaštva, sudova i procedure za sprovođenje o pranju novca, finansiranje terorizma i finansijskog kriminala" će izvršiti primenom svih osam (8) aktivnosti. Reč je o akcijama 2.3.1 - 2.3.8 koje su obuhvaćene u Akcionom planu. Nadležne institucije u toku 2015. godine su završile (1) aktivnost (2.3.8), i tako je zaključena implementacije ovog cilja u celini.

4.2.2.5. Jačanje kapaciteta dotičnih institucija

Status implementacije

Implementacija cilja Nacionalne strategije "Jačanje kapaciteta relevantnih institucija" će se izvršiti primenom svih sedam (7) aktivnosti. Reč je o akcijama 2.4.1 - 2.4.7 koje su obuhvaćene u Akcionom planu. Tokom 2014. godine, nadležne institucije su sprovele tri (3) aktivnosti (2.4.1, 2.4.4 i 2.4.5), dok ostale aktivnosti nisu ni počele da se sprovode 2015. godine.

Identifikovani rizici

Sekretarijat prikuplja informacije na mesečnom nivou za rezultate poslovanja nadležnih upravnih organa za sprovođenje zakona, i sudsku prevenciju neformalne ekonomije i finansijskog kriminala. Ovo se zasniva na 2.4.1 aktivnost koja ima za cilj poboljšanje upravljanja učinka odgovarajućih institucija. Sekretarijat je primetio da informacije o rezultatima poslovanja nisu potpuni i dosledni. To se posebno odnosi na fazu tužilaštva i korišćenjeu presuda za privremeno oduzimanje. Takva stvar predstavlja opasnost za implementaciju projekta 2.4.1.

Institut za ekonomskih kriminal, koji je odgovoran za 2.4.3 aktivnost izveštavao je Sekretarijatu da status institutajoš nije utvrđen. Ovo predstavlja rizik za realizaciju akcije 2.4.2. S druge strane, Institut za privredni kriminal izveštavao je Sekretarijatu da Vlada nije izdvojila 30 000 evra potrebnih za realizaciju programa obuke za Kosovske Finansijsko-obavještajne jedinice i drugih institucija koje se bave sprečavanjem pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala. Ova dva pitanja predstavljaju rizik za realizaciju 2.4.2 i 2.4.3. Međutim, nakon brojnih razgovora sa liderima kosovske policije utvrđeno je da će aktivnost 2.4.2. preuzima kosovska policija koja će takođe pružiti infrastrukturnu podršku , i ovim pristankom prestaje uloga Instituta za privredne kriminalne - prestupe. Međutim, uslov policije je su potrebni fondovi za finansiranje u iznosu od 30.000 evra godišnje, ta sredstva nisu izdvojena za realizaciju ove aktivnosti koja se odnosi na naknadu trenera časove predavanja. Ova akcija je preformulisana i odrađava se na razmatranjee Akcionog plana 2015-2018.

Institucije odgovorne za aktivnosti 2.4.1 i 2.4.4 - 2.4.7 Akcionog plana nisu izveštavale u Sekretarijatu nikakav dodatni rizik u vezi sa procesom implementacije.

4.2.2.6. *Razvoj i primena proaktivnog pristupa međunarodne saradnje za sprečavanje pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala.*

Status implementacije

Implementacija cilja Nacionalne strategije "Razvoj i primena pro-aktivnog pristupa međunarodne saradnje za sprečavanje pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala" biće izvršena primenom četiri (4) aktivnosti. Reč je o akcijama 2.5.1 - 2.5.4 koje su uključene u Akcionom planu. Nadležne institucije su već implementirale aktivnosti (2.5.3, 2.5.4), i aktivnosti (2.5.1 i 2.5.2) su u procesu implementacije

Identifikovanje rizika

NJIF-K unija koja je odgovorna za aktivnost 2.5.2 Sekretarijat je izvestio da je započeo proces za članstvo NJIFK u Egmont grupe počela je 2013. Postupak za članstvo NJIFK je na dnevnom redu sastanka grupe radeći u početku u arritsherise Egmont grupe, a zatim pravnog radne grupe. Krajem 2015. godine održan je sastanak Egmont grupe u Berlinu, Nemačka. Jedna od tačaka na dnevnom redu na sastanku pravne grupe bio je ispunjavanje uslova za članstvo od strane FOS. Jedna od preporuka je da Kosovo treba da zakonske promene u pogledu finansiranja terorizma, sa ciljem pravnog većine da bude u skladu sa međunarodnim standardima i Kosovo da nastavi put ka članstvu u Egmont. Nakon ovih primedbi, FOS-K je uključen svoje prijedloge o nacrtu zakona očekuje da će biti promenjen. Promena zakona bi trebalo da sude ispunjen u prvoj polovini 2016. godine

Odgovorne institucije za aktivnosti 2.5.1 i 2.5.3 - 2.5.4 Akcionog plana nisu izveštavale u Sekretarijatu nikakav dodatni rizik u vezi sa procesom implementacije.

4.2.2.7. *Razvoj i primena pro-aktivnog pristupa međunarodne saradnje za sprečavanje pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala.*

Statusi implementacije

Implementacija objektivna Strategije "Razvoj Nacionalnog zakonodavstva u skladu sa međunarodnim standardima radi osiguranja njegovo efikasne implementacije" izvršiće se sprovođenjem svih petnaest (15) aktivnosti. Reč je o akcijama 2.6.1 - 6.2.15 koje su obuhvaćene u Akcionom planu. Odgovorne institucije su pokrenule implementacije jedne (1) akcije (2.6.1). Proces implementacije svih četrnaest (14) aktivnosti (2.6.2 - 2.6.15) još nije počela..

Identifikovani rizici

Odgovorne institucije za aktivnosti 2.6.1 – 2.6.15 Akcionog plana nisu izveštavale Sekretarijatu o nekom riziku u vezi procesa implementacije

4.2.3. Nalazi

Sekretarijat je analizirao status implementacije Nacionalne strategije Republike Kosovo za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018. Nalazi koji su izvršeni na osnovu podataka prikupljenih od nadležnih institucija odražavaju dostignuća tokom perioda 01.01-31.12.2015, a oni su:

- Odgovorne Institucije za implementaciju Akcionog plana Nacionalne strategije 2014-2018 u toku 2015. godine su završili pet (4) aktivnosti i pokrenuli (5) aktivnosti od ukupno pedeset i jedne (51) aktivnosti.
- Važno je napomenuti da će do kraja 2015. godine broj sprovedenih aktivnosti je ukupno 39, od ukupno 51 aktivnosti, što takođe predstavlja oko 76% od implementacije Akcionog plana.
- Traženi podaci, prikupljeni na mesečnom nivou, o operativnim rezultatima i performanse organa nadležnih upravnih institucija, sprovođenja zakona i sudstva, radi sprečavanja neformalne ekonomije i finansijskog kriminala nisu kompletna i dosledna. Ovo se posebno odnosi na fazu tužilaštva i korišćenje presuda za privremeno oduzimanje i konfiskaciju. Ovo predstavlja rizik za realizaciju strateškog cilja "Jačanje kapaciteta relevantnih institucija" i aktivnosti 2.4.1 Akcionog plana;
- Neuspeh članstva FOJ-e u Egmont grup, nastao je kao posledica postojanja pravnih praznina u zakonu SPN/BFT smatra se da predstavljaju rizik za postizanje strateškog cilja "primena pro-aktivnog pristupa međunarodne saradnje kako bi se sprečilo pranja novca, finansiranje terorizma i finansijski kriminal "i aktivnost 2.5.2 Akcionog plana.
- Nedostatak jasnih zakonskih odredbi u Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, što se tiče izveštavanja sumnjivih finansiranja terorizma predstavlja pretnju za realizaciju strateškog cilja "Razvoj i primena pro-aktivan pristup saradnji međunarodni sprečavanje pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala "i aktivnosti 2.5.2 Akcionog plana koji ima veze sa članstvom u FOS-K Egmont grupe.
- Izmena Krivičnog zakona da se uključi sankcionisanje krivičnog dela koja čini odredbe koje se odnose na računovodstvenim dela su veoma opšte. Krivični zakon bi trebalo da bude specifičan članak pod kojim osoba sa zakonskom obavezom da zadrži računa, njegov zastupnik ili nju, lice koje vrši stvarnu vlast donošenja odluka u društvu sa zakonskom obavezom da vodi poslovne knjige, ili osoba koja je zadužena za knjigovodstvene / računovodstvene, predstavlja rizik za realizaciju aktivnosti 2.6.2.
- Osigurati efikasno sprovođenje međunarodnih sankcija ciljanih imaju terorizma i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje kroz reviziju Zakona o sprovođenju međunarodnih sankcija tako što će zamrzavanje sredstava i imovine u skladu sa međunarodnim sankcijama . Zakon o sprovođenju međunarodnih sankcija nisu opisani dovoljno detaljno da sprovede praktične mere u vezi sa zamrzavanje sredstava i imovine, što predstavlja rizik za realizaciju aktivnosti 2.6.4.
- Nedostaci identifikovani u Zakoniku o krivičnom postupku (član 90) o potrazi tajnih mera i tehničkih radova finansiranja terorizma i pranja novca, kao i obezbeđivanje usklađenosti Krivičnog zakonika sa preporukama TFAF menja sankcija finansiranje terorizma i da se izmeni član 97

Krivičnog zakonika kako bi se opisala jasno u potpunosti iskoriste oduzimanja vrednosti zasnovane, predstavlja opasnost za implementaciju aktivnosti 2.6.5. i 2.6.6.

4.3. Rezultatet Operative mbi Parandalimin e ekonomisë joformale, pastrimit të parave, financimit të terrorizmit dhe krimeve ekonomike dhe financiare 2008-2014

4.3.1. Operativni ciljevi utvrđeni Akcionim planom Nacionalne Strategije 2014-2018

Prilog 1 Nacionalne strategije 2014-2018 Akcionog plana sastoji se od ključnih indikatora performansi za različite faze operativnog procesa za sprečavanje neformalna ekonomije i finansijskog kriminala. Specifični pokazatelji su definisani za sledeće procese:

- Obavezno branja poreza i uplaćene carinske obaveze tarifa carine;
- Proces Obaveštavanja / otkrivanja u vezi sa pranjem novca, finansiranjem terorizma i drugih finansijskih kriminala-prestupa;
- Istraga pranja novca, finansiranja terorizma i drugih finansijskih kriminala-prestupa;
- Krivično gonjenje u vezi sa pranjem novca, finansiranjem terorizma i drugih finansijskih kriminala;

4.3.2. Sprečavanje neformalne ekonomije

Nedavni makroekonomski proračuni sprovedeni u 2014. godine, izvršena procena EU¹⁰ projekata², ukazuje na to da neformalna ekonomija na Kosovu, uključujući doznake iz inostranstva primljenih od strane finansijskih institucija u 2013. bila 38,21% od BDP-a kao ukupan iznosu to je jednaka sa 2.035.000.000 €, što je u cekini 30% e ove vrednosti rezultat poreske utaje. Gubitak prihoda samo od poreza na naprihode je oko 63.720.000 € dok je ostatak dela od 8% od ne specifikovanih izvora predstavlja 441.950.000 € ukupne vrednosti.

Procena učešća neformalne ekonomije u ukupnoj neformalnoj ekonomiji se vrši primenom direktne metode, a ova analiza je pokazala da je najmanje 172 miliona € od 441,95 miliona € rezultat aktivnosti neformalne ekonomije. Ova je niska vrednost po karakteristikama operativnog okruženja na Kosovu, a samim tim je konstatovati da potencijalno, cela vrednost 441,950.000 € ili najveći deo se zasniva na prihode stečenih kriminalom.

Ukupan iznos bruto prihoda budžeta Vlade Republike Kosovo je porastao tokom godina 2011-2015 od 1.309,9 na 1,492.5 milijardi evra. Carinski prihodi predstavlili su 63% od ukupnih prihoda od poreza i

---

¹⁰ Podrška za kosovske institucije u borbi protiv privrednog i finansijskog kriminala-'Procena na obim neformalne ekonomije na Kosovu. Projekat EU-e 132399/C/SER/XK 04/12/2014

22,4%. Neformalna ekonomija utiče na prihode. To se uglavnom odnosi na prikupljena sredstva od strane Poreske uprave, što se primećuje rastući trend u prikupljanju prihoda.

Stopa neformalne ekonomije na Kosovu se procenjuje da je na istom nivou kao na drugim zemljama zapadnog Balkana. Nedavne procene u regionu pokrivaju period 2008-2013. Stepenn neformalne ekonomije u susednim zemljama Kosova varira između 23-38.8% BDP-a. Vrste prihoda i njihova težina na budžetu su utvrđene u dole prikazanoj tabeli.

1: Bruto budžetski prihodi Vlade Kosova 2011-2015 (miliona EVR,)

Vrsta budžetskih prihoda	2011	2012	2013	2014	2015
Carina	948,380	974,124	983,263	1,005,180	1,104,942
PUK	140,458	154,652	159,454	169,492	179,650
Ostale	221,059	190,427	207,726	191,663	207,881
Ukupno:	1,309,898	1,319,203	1,350,444	1,366,335	1,492,474

Izvor: Ministarstvo Finansija Republike Kosova

Ukupan iznos poreza je sistematski povećan još od 2011. Ovo je ohrabrujuće kretanje. Međutim, poreska osnovica treba da bude kontinuirano proširena, što će direktno uticati na prevazilaženje "poreskog jaza" i smanjenje neformalne ekonomije. Ilustrovano iznad tabele pokazuje trend prihoda od Carine Kosova i Kosovske Poreske uprave. To pokazuje da je trend prihoda nastavio da raste tokom godina i to odražava kontinuirane napore vlasti za povećanje poreske osnovice.

Poreska uprava je izveštavala da je ukupan državni poreski dug početkom 2015. godine bio je u iznosu od 463,795,298.85 evra, i status duga Kosovske carine, uključujući i akcizu u iznosu od 2,090,658.35. evra. Tokom napora za intenziviranje aktivnosti na prikupljanje naplate neplaćenog poreza će imati pozitivan uticaj na smanjenje nivoa neformalne ekonomije. Podaci pokazuju da je vrednost duga u 2015. povećana u odnosu na 2014., kao rezultat olakšanja duga koji je doveo do takvog aktivnog dela duga u cilju njihovog prikupljanja. Važno je napomenuti da se oko 50% duga sastoji od PD pod upravom PUK-a, Javnih preduzeća i Budžetskih organizacija. Pored toga, oko jedna trećina duga sastoji se od glavnice i oko 2/3 od ostatka utvrđenih kazni i kamata, kao rezultat prethodnog zakona, gde je primena visokih kamatnih stopa čini stanje duga da beleži najbrži rast tokom godina. Podaci o dugu za period 2013-2015 prikazani su u sledećoj tabeli.

Tabela 2: Vrednost stanja duga od poreza, poreskih dažbina, carine i akcize, (2013-2015)

Vrsta akumuliranog duga	Ukupna vrednost obaveznog duga		
	2013	2014	2015
Porezi	245,000,000 €	275,591,500 €	463,795,298.85 €
Carinske dažbine i akciza	9,134,000.77	9,500,000.00 €	2,742,266.51 €

Izvor: Carina Kosova i Poreska Uprava Kosova, 2015

4.3.3. Krivični postupak za pranje novca, finansiranje terorizma i ekonomskog i finansijskog kriminala-prestupa

4.3.3.1 Proces prikupljanja informacija (obaveštavani)

Jedna od glavnih funkcija FOJ je prihvatanje, pretraživanje, prikupljanje i analiza finansijskih informacija. Finansijska obaveštajna jedinica nastavlja da generiše obaveštajne izveštaje i daje svoju isporuku nadležnim organima u cilju sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Ukupan broj prihoda Izvještaja Sumnjivih Aktivnosti (ISA) i broj transakcija u gotovom novcu i prihoda broj obaveštajnih izveštaja koje distribuirala FOJ tokom godina su prikazani u donjoj tabeli:

Tabela 3: Operativni Rezultati FOJK-a 2015

Rezultati FOJ-K	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Primljeni RTD	38	133	135	202	174	294	398
Primljeni RTG	284,592	419,615	423,443	480,479	606,778	553,651	617,430
Raspodeljeni izveštaji	47	82	53	49	74	59	94
Inspekcije usaglašenosti	n/a	n/a	n/a	-	-	35	26

Izvor: FOJ-K, 2015

Broj primljenih izveštaja i raspodeljenih prihoda porastao 2009-2015, ali u 2015. FOJ-K je primila 617.430 RTG na ili u proseku od oko 51,452 RTG mesečno. Ovo ukazuje na porast od oko 12% više u odnosu na prethodnu godinu (2014: 553.651). Upoređivanjem izveštaje RTG-a sa prethodnim godinama, 2015. je beležila najveći broj izveštaja, kako u broju transakcija tako i u broju podnetih prijavi, ali izraženo na novčanoj vrednosti, izveštavanje novčanih transakcija ostalo je slično sa prošlom godinom, pretrpeći blagi pad od oko 3%.

Važan razvoj za 2015. godinu predstavlja povećanje broja obaveštajnih izveštaja raspodeljenih (94) na druge institucije, obeležavajući najviši napredak izveštaje raspoređenih u poslednjih pet godina. U odnosu

na prethodnu godinu u kojoj su raspodeljena ukupno 59 prijava, 2015 godine dovela je do povećanja od oko 59%, u isto vreme prevazilaze ciljeve postavljene u planu obavljanje FOJ-K i ključnih indikatora performansi Nacionalne strategije 2014- 2018, od kojih je 80 predstavili su predodređeni minimalan broj raspodeljenih izveštaja koji se raspoređuju na mandatne vlasti za kalendarsku 2015. godine.

Nadzor usklađenosti obveznika sa zakonskim obavezama za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma ostaje jedan od glavnih funkcija finansijske obaveštajne jedinice. Na osnovu analize rizika usklađenosti, inspekcije su orijentisani ka onim sektorima koji su najmanje prijavljenih na FOS-K i razmene, osiguravajućih društava i nevladinih organizacija

4.3.3.2. Prethodne istrage i sudske procedure za finansijski kriminal

U periodu 2008-2014, ukupan broj započetih istraga raspodeljenih u vezi sa finansijskim kriminalom bio naj veći u 2013. S druge strane, broj osuda za finansijski kriminal je bio niži u 2013. Rezultati su bili kako sledeći:

Rezultati koji se odnose broju započetih istraga za finansijskom kriminalu bili su sledeći:

Tabela 4: Finansijski kriminali evidentirani od Kosovske Policije, Kosovske Carine i Sudskog Saveta Kosova 2008-2014

Započete istrage za finansijski kriminal	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Policija	3 043	2 123	2 774	2 914	2 135	3372	2784	2,019
Carina	90	57	64	69	49	165	104	95
Poreska uprava	-	-	-	-	-	-	25	56
Ukupno	3 133	2 180	2 838	2 983	2 184	3 537	2 913	2,170
Kazne za finansijske kriminalne								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Osnovni Sudovi ¹²	1 391	1 541	1 298	1 318	1 339	1 296	1 756	3,489

Izvor: Kosovska Policija, Carina Kosova, Poreska Uprava Kosova i Sudski Savet Kosova, 2015

Statistika analiza govori da u 2015 najobičniji finansijski kriminali primljeni u toku istrage u prethodnom postupku¹³ bile:

- Prevare;
- Falsifikovanje valuta;
- Kupovina, uzimanje ili skrivanje robe zarađene izvršenjem krivičnih dela; i
- Protivpravno zauzimanje nepokretne imovine.

¹²Osnovni Sud od 2103 pa nadalje

¹³Privredni kriminal evidentiran od Kosovske policije, Carine Kosova, Poreske uprave Kosova i Sudskog saveta Kosova, 2008-2014.

Što se tiče sudskih postupaka, najčešći finansijski kriminal za koje su Osnovni sudovi izrekli kazne³ u 2014 godini bile su

- Falsifikovanje valuta;
- Prevarе;
- Protivpravno zauzimanje nepokretne imovine; i
- Krijumčarenje roba.

4.3.3.3. *Oduzeta konfiskovana imovina*

Efikasno sprečavanje finansijskog kriminala zahteva oduzimanje i konfiskovanje imovine stećene od kriminala. Agencija za upravljanje oduzetom i konfiskovanim imovinom vodi statistiku na godišnjem nivou u vezi sa ukupnim brojem i vrednosti privremenog oduzimanja odlukama i presudama za oduzimanje. Agencija nema konkretne informacije u vezi sa korišćenjem ovih mera u toku krivičnog postupka za finansijski kriminal. Međutim, ukupna vrednost imovine podleže privremenom oduzimanje, su kao što sledi.

Tabela 5: Vrednost oduzetih i konfiskovanih fondova pod upravljanjem Agencije za upravljanje oduzete i konfiskovane imovine, 2010-2015

Zakonske mere u vezi prihoda od kriminala	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Privremeno oduzimaje	0 €	41 852,31 €	2 482 903,54 €	1 555 258,43 €	21 256 142,7 €	1,934,299.65 €
Konfiskovanje	1 720,00 €	26 765,35 €	103 647,57 €	6 700,00 €	26 350,90 €	169,312.71 €

Izvor: Agencije za upravljanje oduzete i konfiskovane imovine, 2015

Dostupne informacije pokazuju da je ukupna vrednost oduzetih prihoda porasla u odnosu na isti period 2010. i 2011. Međutim, u 2015. vidi se da je vrednost oduzete imovine relativno nizak u odnosu na 2014., ali to je više u poređenju sa 2013. s druge strane, pokazuje se da je vrednost konfiskovane imovine u 2015. povećao u poređenju sa prethodnim godinama, vrednost iznosi 169,312.71 hiljada evra. Ipak, povećanje značajnog povećanja, rasta oduzete imovine treba da je veći s obzirom da je nivo neformalne ekonomije relativno visok.¹⁵

¹⁴Finansijski kriminal evidentiran od Kosovske policije, Kosovske Carine, Poreske Uprave Kosova i Sudskog Saveta Kosova, 2010-2015; i Sekretarijata.

¹⁵ Statistike 2010-2014, Agencija za upravljanje oduzete i konfiskovane robe, 2015

4.3.4 Nalzi

Sekretarijat je analizirao rezultate poslovanja neformalne ekonomije i krivičnih postupaka za finansijski kriminal tokom 2014. Nalazi su doneti na osnovu informacija prikupljenih od strane institucije kao što su:

- Tokom 2011-2015 godina, carinske dažbine predstavljale su 63% ukupnog prihoda i zabeležili godišnji prosečni rast od oko 3%;
- Ukupan iznos poreskih prihoda je sistematski povećan tokom 2011-2015 i predstavlja 22,4% ukupnih prihoda, i zabeležio je presjecan rast od oko 6%• Ukupna vrednost zakašnjelog poreskog duga na 01.01.2015 je bio 463,795,298.85 EVR i duga carinskih dažbina i akcize iznosio je 2,742,266.51EVR.
- Dok je ukupna vrednost prikupljenog duga u 2015. godini bio 19,598,237.00 evra od Carine Kosova 2,240,321.73 evra.
- Ukupan broj izveštaja o sumnjivim transakcijama primljenih i podeljenih obaveštajnih izveštaja od FOJ su u dostigavši na 398 RTD, odnosno 94 raspodeljeni izveštaji u odnosu na 2015,
- Godišnji broj finansijskih kriminala evidentiranih od strane Kosovske policije, Carine Kosova i PUK tokom 2015. godine je registrovani da je 2.170, što predstavlja smanjenje od 743 u odnosu na 2014. godine;
- Godišnji broj kazni od Osnovnog suda u vezi sa finansijskim kriminalom je ostao stabilan, i porastao je sa 1756 (2014) na 3489 (2015);
- Ukupna vrednost oduzete imovine u 2014. godini je značajno porastaodostigavši na dostigavši vrednost od 21 256 142,70 evra, dok je u 2015. vrednost oduzete imovine iznosila 813,309.4;
- Ukupna vrednost oduzete imovine u 2015. iznosio je 169,312.71 evra.

4.4. Operativni rezultati o sprečavanju neformalne ekonomije , pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala u periodu između januara i marta 2014.

4.4.1. Operativni Ciljevi utvrđeni Akcionim planom Nacionalne Strategije 2014 - 2018

Pravilno upravljanje performansama u odnosu na sprečavanje neformalne ekonomije i finansijskog kriminala zahteva specifične ključne pokazatelje učinka Prema tome, proces treba biti podeljen u različitim fazama da se obezbedi pravilna identifikacija pokazatelja i rezultata merenja.

Akcijoni plan Nacionalne strategije 2014-2018 sastoji se od ključnih indikatora performansi za različite faze operativnog procesa vezano za sprečavanje finansijskog kriminala i neformalne ekonomije Specifični pokazatelji su definisani za sledeće procese:

- Prinudno prikupljanje poreza izaostalih carinskih dažbina;
- Proces prikupljanja podataka o pranju novca, finansiranja terorizma i drugih finansijskih kriminala;
- Istraga pranja novca, finansiranja terorizma i drugih finansijskih kriminala;
- Gonjenje u vezi sa pranjem novca, finansiranjem terorizma i drugih finansijskih kriminala;
- Sudski postupci u vezi sa pranjem novca, finansiranja terorizma i drugih finansijskih kriminala.

4.4.2. Sprečavanje neformalne ekonomije

Srednjoročni okvir troškova 2015-2017 predviđa dve glavne pretpostavke koje se očekuje da će uticati na prikupljanje prihoda, dodatnih prihoda kao rezultat povećanog obima realnih ekonomskih aktivnosti kao rezultat prognoze niskog nivoa cena u srednjoročnom periodu cene, uspešne implementacije strategije i akcionog plana za sprečavanje i suzbijanje neformalne ekonomije i kontinuirano poboljšanje okruženja za poslovanje kao rezultat primene fiskalnih paketa. Očekuje se da će Uspešna implementacija ovih politika omogućavati da se smanji poreski jaza kroz stalnu formalizacije privrednih aktivnosti, koja će obezbediti stabilan budžet prihoda u narednim godinama.

Prilog 1. Akcionog plana Nacionalni programa za 2014-2018 Strategija se sastoji specifičnih ciljeva za prikupljanje prihoda. Međutim, postignuti rezultati u tom smislu predstavljaju važan pokazatelj kod merenja efikasnosti u borbi protiv neformalne ekonomije. Pored toga, procenom nivoa neformalnom ekonomije su identifikovane dodatne mere da bi se smanjio poreski jaz. Ukupan iznos prikupljenih prihoda tokom 2014. i 2013. godine na mesečnoj frekvenciji je sledeći :

Tabela 6: Prikupljanja Vrednost prihoda od poreza, carine i drugih neto prihoda januar-decembar 2015. godine i 2014, umilione evra

Budžetski prihodi	Jan-15	Feb-15	Mar-15	Apr-15	May-15	Jun-15	Jul-15	Aug-15	Sep-15	Oct-15	Nov-15	Dec-15	Ukupno
Prihodi od carine	47.2	52.1	67.5	74.9	76.1	84.0	95.5	95.5	86.4	90.3	81.0	99.7	950.1
Prihodi od PUK	41.1	21.3	22.0	39.7	18.3	20.8	36.5	20.5	27.0	42.4	20.5	24.2	334.5
Ostali prihodi	12.3	11.2	18.3	29.6	11.9	12.6	20.4	11.6	11.8	25.6	10.4	32.1	207.9
Ukupno	100.6	84.6	107.8	144.2	106.3	117.5	152.3	127.6	125.2	158.4	111.9	156.0	1,492.5

Budžetski prihodi	Jan-14	Feb-14	Mar-14	Apr-14	May-14	Jun-14	Jul-14	Aug-14	Sep-14	Oct-14	Nov-14	Dec-14	Ukupno
Prihodi od carine	45.6	52.5	66.9	68.7	70.9	77.2	81.1	85.9	83.7	80.6	67.0	89.1	869.1
Prihodi od PUK	36.7	18.1	20.6	37.4	18.5	17.7	33.9	19.4	20.7	34.6	19.1	28.9	305.5
Ostali prihodi	17.8	10.8	13.0	21.5	13.6	12.0	15.8	14.4	13.3	24.9	15.4	19.1	191.7
Ukupno	100.2	81.3	100.5	127.7	103.0	106.8	130.8	119.7	117.6	140.1	101.5	137.1	1,366.3

Izvor: Ministarstvo Finansija, 2015

Ukupan iznos neto prikupljenih prihoda tokom perioda januar-decembar 2015. godine godine iznosila je EVR 1,492.5, koji istovremeno predstavlja povećanje od oko 9.2% ili oko 126,14 miliona evra više nego u 2014. Prihodi od PUK porasli za oko 9,5 % i prihodi od carina povećali oko 9,3% u poređenju sa 2014. Preduzete Mere od strane nadležnih poreskih organa nisu dale pozitivne rezultate i to se ogleda u trendu rasta prikupljanja prihoda od strane odgovornih organa za prikupljanje prihoda.

Prilog 1 Akcionog plana za 2014-2018, zahteva da minimalni rezultati godišnje prinudne naplate poreskih dugovanja biti 90.000.000 evra i 4.500.000 evra za zakašnjelih dažbine carina i akciza. Rezultati za period januar-decembar 2015. godine su sledeći:

Tabela 7: Vrednost prinudne naplate zaostalih poreza , carinskih dažbina i akciza, Januar-December 2015 i Januar-December 2014

Vrsta zbog duga prikupljaju	2015												Total
	Janar	Feb	March	April	May	Jun	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	
Taxes	841	754	1,096	799	1,068	1,719	1,336	1,189	1,411	1,108	1,069	7,208	19,598.2
Custom taxes	157.4	149.7	108.9	59.3	187.8	164.8	131.3	89.8	297.8	419.3	276.0	198.2	2,240
Vrsta zbog duga prikupljaju	2014												Total
	Janar	Feb	March	April	May	Jun	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	
Tarife	4,222	3,417	4,394	3,176	3,732	4,970	3,868	3,616	4,090	4,337	3,875	4,042	47,739
carinske tarife	68	155.1	204.2	126.6	78.3	193.7	-	110.6	152.9	49.8	47.8	331.65	1,518.7

Izvor: Kosovska Carina i Administracia poreza, 2015

Rezultati Poreske uprave Kosova i Carine Kosova su ohrabrujući, ali naponi da se naplate zakašnjelih dugovanja treba intenzivirati. Mere koje se preduzimaju u 2015. od strane dve institucije nisu donele očekivane rezultate na osnovu ključnih indikatora.

4.4.3. Procedura penale për pastrimin e parave, financimin e terorizmit dhe krimeve ekonomike dhe financiare

4.4.3.1. Proces prikupljanja informacija (obaveštajne)

Rezultati Poreske uprave Kosova i Carine Kosova su ohrabrujući, ali naponi da se naplate zakašnjelih dugovanja treba intenzivirati. Mere koje se preduzimaju u 2015. od strane dve institucije nisu donele očekivane rezultate na osnovu ključnih indikatora.:

Tabela 8: Operativni rezultati FOJK-a, Januar-December 2015

Rezultati FOJ	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec	Ukupno
Rezultati IST	30	22	27	22	64	24	28	24	43	35	21	32	372
Rezultati ITG	43,974	40,478	37,002	51,641	42,557	48,778	50,682	58,117	59,738	55,560	59,997	68,906	617,430
Received reports on terrorism financing	3	2	5	1	2	3	0	1	0	5	2	2	26
Podela obaveštajnih izvešta	6	6	4	5	11	8	8	5	10	4	6	21	94
Podela obaveštajnih izvešta	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
Vrednost obustavljenih trans	-	-	-	-	-	29,740	-	-	-	-	-	-	29,740

Izvor:FOJK-a, 2015

Rezultati za 2015. pokazuju da je FOS ispunio i premašio ključne pokazatelje učinka navedene u Aneksu 1 do akcionog plana Nacionalne strategije 2014-2018. Broj izveštaja o sumnjivim transakcijama u odnosu na prošlu godinu povećan je za 34.92%. Takođe, od 2015. godine dovela je do povećanja od oko 59% u broju obaveštajnih izveštaja podeljen drugim organima, čime se prevazilazi ciljeve postavljene u planu obavljanje FIU.

Treba napomenuti da, uprkos teškoćama u pogledu broja zaposlenih i logističke podrške (workspaces), a takođe ne prihvataju Egmont grupi, FIU je uspela da pokaže vrlo dobre performanse u toku 2015. godine, koji se ogleda čak iu dostignuća navedenih u tabeli.

4.4.3.2. Prethodne istrageza finansijske kriminalne i privremena oduzimanja i konfiskacije

Prilog_1 Akcionog plana za 2014-2018¹⁶ postavlja ciljeve prethodnih istraga _ finansijskog kriminala. Oni uključuju ključne pokazatelje učinka za Policiju Kosova, Carine Kosova i Kosovske Poreske uprave o minimalnom broju _ istraga, gde je procenjena vrednost prihoda od kriminala je 5.000 evra ili je veći, neto vrednost imovine koja je predmet privremene mere zaplene, minimalni broj finansijskih istraga kriminala (vrednost 5.000 evra ili više), koje su završene i za razmatranje optužbi kao i prosečno vreme za razmatranje istražnih radnji kao i prostor finansijskog kriminala.

Rezultati u vezi započetih istraga u finansijskom kriminala bile su kako sledi:

Tabela 9: Finansijski kriminal evidentiran od Kosovske policije, Carine Kosova, i Poreske Uprave Kosova, Januar-Decembar 2015

Pokrenute istrage u vezi finansijskog krimina	2015											
	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec
Policija	151	166	168	168	166	149	181	129	166	218	182	175
Carina	3	9	12	13	9	20	5	3	4	6	5	6
PUK	1	0	7	4	3	0	18	5	3	4	1	10
Ukupno	155	175	187	185	178	169	204	137	173	228	188	191
Pokrenute istrage u vezi finansijskog krimina	2014											
	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec
Policija	358	267	272	241	239	241	180	228	199	197	159	203
Carina	12	10	26	12	11	9	2	5	7	3	2	5
PUK	3	2	4	0	4	3	2	0	3	1	3	0
Ukupno	373	279	302	253	254	253	184	233	209	201	164	208

Izvor: Kosovske policije, Carine Kosova, i Poreske Uprave Kosova, 2015

Statistička analiza pokazuje da nema suštinske promene u odnosu na ukupan broj i najčešće vrste finansijskih kriminala evidentiranih od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Poreske uprave Kosova

¹⁶ Nacionalna strategija Republike Kosovo, za sprečavanje i borbu protiv neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala, 2014-2018

Poreska Uprava Kosova, u periodu januar-decembar 2015. u odnosu na 2014. tipični finansijski kriminali primljeni tokom prethodne istrage¹⁷ bili:

- Falcifikovanje i valute;

- Prevare;
- Protivpravno zauzimanje nekretnina; i
- Krijumčarenje roba.

Može se zaključiti da su Organi za sprovođenje zakona počeli da se fokusiraju na teža krivična dela prilikom otkrivanja finansijskog kriminala.

Dostupne informacije o broju finansijskih kriminala postupka za razmatranje optužbi utvrđene su kao u donjoj tabeli:

Tabela 10: Finansijski kriminal prosleđen za podizanje optužbi od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Poreske Uprave, Januar-Decembar 2015¹⁸, i Januar-Decembar 2014

Zatvorena istraga finansijskog kriminala dostavljen za razmatranje	2015												Ukupno
	Jan	Feb	March	April	May	June	July	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec	
Policija	44	71	60	55	56	82	92	84	105	100	78	66	893
Carina	1	1	10	7	9	4	2	10	1	2	9	7	63
PUK	0	0	3	0	1	2	0	2	1	0	2	0	11
Ukupno	45	72	73	62	66	88	94	96	107	102	89	73	967

Zatvorena istraga finansijskog kriminala dostavljen za razmatranje	2014												Ukupno
	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec	
Policija	26	20	21	35	25	29	23	55	32	88	30	70	454
Carina	3	6	12	15	11	9	1	2	6	4	1	4	74
PUK	0	1	2	1	1	3	1	1	1	1	0	1	13
Ukupno	29	27	35	51	37	41	25	58	39	93	31	75	541

Izvor: Kosovska Policija, Carina Kosova i Poreska Uprava Kosova, 2015

Traganjenje imovina je bitan deo krivičnog postupka koji se odnosi na finansijski kriminal. Shodno tome, Akcioni plan, 2014-2018⁴ utvrđuje ciljeve u fazi prethodne istrage u vezi privremenih mera oduzimanja. Rezultata za 2015 i 2014 su kako sledi:

Tabela 11: Neto vrednost oduzete imovine u istrazi Kosovske policije Carine Kosova i Porske uprave Kosova, januar-decembar 2015 i januar-decembar 2014.

¹⁷ Finansijski zločini evidentirani od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Poreske uprave Kosova 2014; i Sekretarijat.

¹⁸ Nacionalna strategija Republike Kosovo za sprečavanje i suzbijanje neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018.

Neto vrednost privremeno oduzete imovine	2015												
	Jan	Febr.	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avust	Septembar	Tetor	Novemb.	Decembar	Ukupno
Policija	25,960	205,326	97,383	772,076	50,704	2,585,247	1,296,867	1,390,523	1,099,644	5,700	397,120	253,011	8,179,561
Carina	261	14,130	5,380	23,774	349,811	91,432	31,389	22,389	-	15,145	16,178	-	569,889
Poreska uprava Kosova	-	-	-	-	13,779.7	-	-	-	-	-	-	-	13,780
Ukupno	26,221	219,456	102,763	795,850	414,295	2,676,679	1,328,256	1,412,912	1,099,644	20,845	413,298	253,011	8,763,230
Neto vrednost privremeno oduzete imovine	2014												
	Jan	Febr.	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Avust	Septembar	Oktobar	Novemb.	Decembar	Ukupno
Policija	11,100	76,914	22,193	-	300,000	-	-	-	234,659	78,838	1,180	23,136	637,813
Carina	8,901	9,055	-	121,202	10,000	-	-	20,823	154,869	7,043	-	55,030	368,966
Poreska uprava Kosova	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	20,001	85,969	22,193	121,202	310,000	-	-	20,823	389,528	85,881	1,180	78,166	1,006,779

Izvor: Kosovska Policija, Carina kosova i Poreska Uprava Kosova, 2015

U 2015. godini ukupan iznos privremeno oduzete imovine od strane Agencije za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom bila je 1,934,299.65. EVR. Rezultati sprovođenja zakona u 2015. godini imaju prekoračene mera pokazatelje performansi za privremeno oduzimanje imovine čija ukupna vrednost iznosi 8,763,229 evra, takođe beležeći značajan rast u odnosu na 2014. kada je ukupna vrednost oduzimanja bila 1.006.779 evra.

4.4.3.3. Uzimanje u obzir optužbi za finansijski kriminal i privremeno oduzimanje

Ciljevi u fazi tužilaštva u pogledu finansijskog kriminala su identifikovani u Prilogu 1 Akcionog plana za 2014-2018. Oni obuhvataju ključne pokazatelje učinka za državne tužioce u vezi sa minimalnim brojem optužnica (vrednost prihoda od kriminala je 5.000 evra ili više za kriminal), prosečno vreme se koristi za pregled optužnice za finansijski kriminal, minimalna neto vrednost od imovina koja je predmet privremene mere oduzimanja i ukupne minimalne vrednosti zahteva za oduzimanje obuhvaćenih u optužnici.

Nema potpuno dostupnih i pouzdanih informacija o operativnim rezultatima državnih tužilaca. Statistike koje su dostavljene Ministarstvu finansija i Nacionalnom Koordinatoru za privredne prestupe u vezi sa ciljevima faze tužilaštva u Prilogu 1 Akcionog plana 2014-2018 nisu u skladu, a u nekim slučajevima je evidentno da ne postoje uopšte statistike.

4.4.3.4 Kazne za finansijski kriminal i presude o konfiskovanju

Prilog 1 Akcionog plana za 2014-2018¹⁹ određuje ciljeve za sudske postupke u vezi sa finansijskim zločinom. Oni obuhvataju ključne pokazatelje učinka za osnovne sudove u odnosu na ukupan minimalan broj odluka

¹⁹ Nacionalna strategija Republike Kosovo za sprečavanje i suzbijanje neformalne ekonomije, pranja novca, finansiranja terorizma i finansijskog kriminala 2014-2018.

o finansijskom kriminalu u kojima je procenjena vrednost dohodaka od kriminala-dela 5,000 evra ili više, prosečno vreme provedeno za sudski postupak u kalendarskoj godinu u vezi sa finansijskog kriminala i ukupnu minimalna vrednost izrečenih odluka za oduzimanje.

Sekretarijat kojim rukovodi Ministarstvo finansija pružio je informacije o ukupnom broju kazni u vezi sa finansijskim kriminalom, a rezultati za 2015. su sledeći:

Tabela 12: Kazne za finansijski kriminal, izrečene od Osnovnog suda, Januar- Decembar 2015

Kazne za finansijski kriminal	2014	2015
Osnovni Sud	1 756	3 489

Izvor: Susdski Savet Kosova, 2015

U 2014., ukupan broj kazni za finansijski kriminal je bio 1.756, dok je u 2015. godini ova cifra dostigao 3489 slučajeva. Može se zaključiti da je produktivnost osnovnih sudova porastao u 2015. godini na 1733 slučajeva. Međutim, ova cifra od 3489 slučajeva obuhvata i rešavanje nagomilanih slučajeva iz prethodnih godina. Statistička analiza pokazuje da postoje neke izmene u vezi sa vrstama običajenijih finansijskih kriminala utvrđeni u izrečenim kaznama od Osnovnih sudova u periodu januar-decembar 2014. godine u odnosu na 2013. Tipični finansijski kriminali primljeni tokom sudskog²⁰ postupka bili su sledeći:

- Zloupotreba službenog položaja;
- Krijumčarenje robe;
- Poreski prekršaji;
- Protivpravno zauzimanje nepokretne imovine; i
- Mito.

Za sprečavanje finansijskog kriminala neophodno je oduizamti imovine proistekle od finansijskog kriminala. Međutim, informacije u vezi korišćenja ove odredbe nisu dostupne što se može videti u nastavku.

Tabela 13: Ukupna vrednost odluka Osnovnog suda za oduzimanje –konfiskovanje, januar- decembar 2015

Ukupna vrednost odluka za oduzimanje	2014	2015
Osnovni Sud	N/K	N/K

Izvor: Sudski SavetKosova, 2015

²⁰ Godišnje statistike. Sudski savet Kosova. 2015

Trenutno, funkcionisanje mehanizma za oduzimanje je teško proceniti, gde su jedini izvori za relevantnu statistiku organi za sprovođenje zakona, tužioci i Agencije za upravljanje oduzetom imovinom. Bilo bi od znalaja da Vlada i operativne vlasti dobiju informacije o ukupnoj vrednosti oduzete imovine. To će im pomoći u proceni efikasnosti celog procesa lanca procesa u celosti počev od traganja imovine do izvršenja odluka o oduzimanju.

4.4.3.4. Upravljanje oduzetom i konfiskovanom imovinom

Agencija za Upravljanje oduzetom i konfiskovanom imovinom vodi statistiku za neto vrednost privremeno oduzete i konfiskovane imovine. Rezultati su bili sledeći:

Tabela 14: Vrednost oduzete i konfiskovane imovine pod upravljanjem Agencije za oduzetu i konfiskovanu imovinu, januar-decembar 2015

Zakonske mere u vezi prihoda od kriminala	Januar	Februar	Mart	April	Maj	juni	Juli	Avgust	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar	Ukupno
Privremeno oduzimanje	840	144,934	31,906	4,841	554	201,359	23,576	11,050	2,960	26,200	36,636	328,455	813,311
Konfiskovanje	0	46,809	21,420	4,708	20,981	6,930	921	8,481	20	26,867	21,196	10,981	169,314
Zakonske mere u vezi prihoda od kriminala	Januar	Februar	Mart	April	Maj	juni	Juli	Avgust	Septembar	Oktober	Novembar	Decembar	Ukupno
Privremeno oduzimanje	56,207	65,891	20,000	60,299	23,931	33,000	30,221	26,309	2,335,271	61,541	20,007,925	845,619	23,566,214
Konfiskovanje	19,466	0	824	1,805	170	0	0	500	2,565	0	1,022	0	26,352

Izvor: Agencije za oduzete i konfiskovane imovine, 2015

Prema podacima Agencije za upravljanje oduzetom i konfiskovanom imovinom, ukupan iznos privremeno oduzete imovine u 2014. dostigao vrednosti od 23.556.143 evra i vrednost oduzetih dohodaka stečene izvršenjem krivičnog dela bila je 26 352 evra. Rezultati za 2015. pokazuju rast za konfiskovane imovine u poređenju sa 2014., vrednost imovine oduzete ove godine bio je oko 169,313 evra, dok je oduzeta 813.309 evra. Međutim, 2015 pokazuje pad za oduzete imovine vrednosti u odnosu na 2014. (vidi tabelu 14).

Može se zaključiti da je statistika Agencija za oduzete imovine i upravljanje oduzetom imovinom za 2015. u odnosu na vrednost privremeno oduzete imovine nije u skladu sa datim informacijama od organa za sprovođenje zakona i tužilaca. Razlozi za razlike u ovim statistikama treba proceniti i zbog primene zakona od strane sprovodioca zakona i sudskih vlasti koje treba povećati kako bi se osiguralo efikasno upravljanje oduzete imovine u skladu sa važećim propisima. Međutim, postoje i radnje koje se preduzimaju u procesu i koje se bave zakonom o pranju novca koji je prošao fazu nacрта koncept dokumenta. Zakon u pitanju očekuje se da bude u skladu sa međunarodnim standardima i istovremeno se očekuje da bude usvojen u 2016.

4.4.4. Nalazi

Sekretarijat je analizirao operativne rezultate u sprečavanju neformalne ekonomije i krivičnih postupaka za finansijski kriminal u periodu od januara do decembra 2015. U nastavku su zatečeni rezultati na osnovu prikupljenih informacija od nadležnih institucija:

- Iznos prikupljenih prihoda je 1,492.5 milijardi evra, beležeći rast od 9,2% u ukupnim prihodima prikupljenim tokom 2015. godine u odnosu na 2014. godine;
- Ukupan iznos prinudne prikupljanja zakašnjelih poreza i carina je bio 21,838,558.73 miliona;
- FOJS-K je primila 617.430 izveštaja o transakcijama u gotovini (IGT) i 372 izveštaja o sumnjivim transakcijama (IST). Jedinica je podelila ukupno 94 izveštaja obaveštajnih mandatnih vlasti, što znači da je ukupan broj je dostigao određene ciljeve u ključnim pokazateljima performance.
- Kosovska policija, Kosovska carina i Poreska uprava Kosova su identifikovali ukupno 2.170 finansijskih kriminala, što predstavlja rast u odnosu na 2015.
- Najčešći finansijski kriminal evidentiran od strane organa za sprovođenje zakona, trebali su se baviti falsifikovanjem novca, prevare, protivpravnog zauzimanja nekretnina i krijumčarenja robe;
- Ukupna vrednost privremeno oduzete imovine od strane Kosovske policije, Carine Kosova i Poreska uprava Kosova je 8.763.230 evra ;
- Detaljne informacije i pouzdani operativni rezultati u pogledu ciljeva za fazu tužilaštva navedenih u Prilogu 1 Akcionog plana 2014-2018 nije na raspolaganju
- Ukupan broj izrečenih kazni od osnovnih sudova finansijskog kriminala je 3.489, što je zabeležio rast u odnosu na 2014.
- Najčešći finansijski kriminal definisan u izrečenim kaznama od strane Osnovnih sudova su zloupotrebe službenog položaja, krijumčarenje robe, poreski prekršaji, nezakonitog zauzimanja nepokretne imovine i mito;
- Ukupna vrednost odluka Osnovnih sudova za oduzimanje nije dostupan;
- Ukupna vrednost privremeno oduzete imovine, koja je pod upravom Agencije za upravljanje oduzetom imovinom u 2015. dostigao iznos od 813.309 evra.
- Ukupna vrednost privremeno oduzete imovine, koja je pod upravom Agencije za upravljanje oduzetom imovinom , bio je 169,313 evra;
- Statistike za 2015 organa za sprovođenje zakona i tužilaca o vrednosti privremeno oduzete imovine nisu u skladu sa informacijama Agencije za upravljanje oduzetom imovinom;
- U vezi sa monitoringom implementacije Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018 i upravljanja performance u vezi sa krivičnim postupcima za finansijski kriminal, faze tužilaštva su izazov i korišćenja privremeno oduzete i konfiskovane robe. Ovaj rezultat je nepotpun i nedosledan.

5. ZAKLJUČCI I PREPORUKE O SPREČAVANJU NEFORMALNE EKONOMIJE, PRANJA NOVCA, FINANSIRANJA TERORIZMA I EKONOMSKOG I FINANSIJSKOG KRIMINALA

5.1. Implementacija Nacionalne Strategije i Akcionog Plana 2014-2018

5.1.1. Zaključci i preporuke

Vlada Republike Kosova i odgovorne institucije javnog , privatnog i trećih sektora počeli su sprovođenje Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018. Aktivnosti su uglavnom u skladu sa zahtevima i uslovima navedenim u ovim strateškim dokumentima. Međutim, ukupno postoje tri (3) rizika kojima se može upravljati na osnovu mera na nacionalnom nivou. Oni se odnose na realizaciju strateškog cilja "Jačanje kapaciteta relevantnih institucija".

Vlada Republike Kosova treba da poveća implementaciju Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018, i transparentnosti neformalne ekonomije i sprečavanje finansijskog kriminala i svesti, sposobnosti i kapacitete institucija javnog , privatnog i trećeg sektora, o borbi protiv tih štetnih pojava. Stoga se preporučuje da Vlada osigura da:

1. Odgovorni i određeni organi da nastave da pružaju tražene informacije u Sekretarijatu, u tri mesečnom osnovu, o njihovom operativnom učinku i utvrđenim rezultatima u Prilogu 1 aktivnosti 2.4.1 Akcionog plana Nacionalne strategije 2014- 2018. Ova mera je neophodna za povećanje efikasnosti i transparentnosti neformalne ekonomije i sprečavanje finansijskog kriminala i da se obezbedi sprovođenje Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018;
2. Izdvajanje budžeta za Kosovsku Policiju za sprovođenje aktivnosti (2.4.3) kako bi se omogućilo stvaranje, implementacija i procena programa obuke od strane Kosovske Policije u saradnji sa FOJ-K i drugim institucijama koje se bave sprečavanjem pranja novca , finansiranja terorizma i finansijskog kriminala. Ova mera je neophodna za podizanje svesti, sposobnosti i kapaciteta institucija javnog , privatnog i trećih sektora o sprečavanju neformalne ekonomije i finansijskog kriminala i da se obezbedi sprovođenje Nacionalne strategije i Akcionog plana 2014-2018.
3. Izmena Krivičnog zakonika uključiti sankcionisanje nekog računovodstvenog prekršaja pošto su odredbe koje se odnose na računovodstvenima krivična dela su veoma uopštena. U Krivičnom zakonu bi trebalo da bude uvršten specifičan član po kojem lice sa zakonskom obavezom za vođenje računovodstva, njegovog ili njenog zastupnika , lice koje vrši stvarnu vlast donošenja odluka u društvu sa zakonskom obavezom za vođenje poslovnih knjiga, ili osoba koja je zadužena knjigovodstvenim/računima.

5.2. Operativna performanca

5.2.1. Zaključci i Preporuke

Prilog 1 Aktivnost 2.4.1 Akcioni plan nacionalne strategije 2014-2018 određuje ključne ciljeve i indikatore performance za odgovorne institucije, sprovođenje zakona i pravosuđa, sprečavanje neformalne ekonomije i finansijskog kriminala. Proces sprovođenja ovih mera je počeo i prvi rezultati su obećavajući. Međutim, postoje određene ranjive faze u procesu lanca zbog nepotpunih informacija i nekonzistentne performanse. Ovo se naročito odnosi na krivično gonjenje i upotrebu presuda za privremeno oduzimanje i konfiskovanje. Shodno tome, mehanizmi upravljanja relevantnih institucija trebaju se razviti i generisati proizvodnju i raspodelu neophodnih informacija za procenu njihove performanse treba obezbediti i regulisati kao bi se povećala efikasnost i transparentnost procesa.

Preporučuje se da Vlada Kosova poveća efikasnost i transparentnost neformalne ekonomije i sprečavanje finansijskog kriminala, osigurajući da:

1. Budžet Vlade za finansijsku godinu 2016 pa nadalje obuhvata ciljeve na nacionalnom nivou u odnosu na sprečavanje neformalne ekonomije i krivičnog postupka za finansijski kriminal dotičnih administrativne institucija i sudstvo koje su odgovorne za sprovođenje zakona ; i
2. Odgovorne upravne institucije i sudstvo, za sprovođenje zakona i sprečavanje neformalne ekonomije i krivičnog postupka za finansijske zločine pripreme planove o učinku za 2016 pa nadalje. Ovi planovi trebaju obuhvatiti finansijsku godinu i šire. Ovi planovi treba da sadrže tačne ciljeve na institucionalnom nivou, mere za njihovo sprovođenje i ključnih indikatora performansi koji se odnose na sprečavanje neformalne ekonomije i krivičnog postupka finansijskog kriminala.
3. Ciljevi i planovi učinka u institucionalnom nivou treba da budu izvedeni iz budžetskih ciljeva vlade za održivi budžet kajit treba da odražava, uporedo ekonomskoj aktivnosti, stalno širenje poreske osnovice i oduzimanja imovine stečene na nezakonit način i ova praksa treba da počne u isto vreme sa budžetom vlade za finansijsku godinu 2016 pa nadalje.